

# PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ

obowiązujący w Szkole Podstawowej nr 51 w Gdyni

## § 1. Postanowienia ogólne

1. Przedmiotowy System Oceniania z edukacji wczesnoszkolnej, zwany dalej **PSO**, określa zasady rozpoznawania, dokumentowania i oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów klas I–III.
2. PSO jest zgodny z:
  - obowiązującymi przepisami prawa oświatowego;
  - statutem szkoły;
  - obowiązującą podstawą programową kształcenia ogólnego;
  - programem edukacji wczesnoszkolnej przyjętym do realizacji w szkole.
3. Edukacja wczesnoszkolna stanowi pierwszy etap edukacyjny i obejmuje klasy I–III. Jej celem jest wspieranie **całościowego rozwoju dziecka**.
4. Ocenianie w edukacji wczesnoszkolnej ma przede wszystkim charakter **wspierający, diagnostyczny i rozwojowy**.
5. Ocenianie uwzględnia indywidualne możliwości, potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia, jego dotychczasowe osiągnięcia oraz postępy w nauce.
6. Nauczyciel ma możliwość doboru metod, form i narzędzi rozpoznawania osiągnięć uczniów, odpowiednio do wieku, możliwości i potrzeb dzieci oraz specyfiki prowadzonej klasy.

## § 2. Cele oceniania

1. Ocenianie osiągnięć ucznia ma na celu w szczególności:
  - rozpoznawanie poziomu opanowania wiadomości i umiejętności;
  - systematyczne obserwowanie rozwoju dziecka;
  - rozpoznawanie indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych;
  - monitorowanie postępów ucznia;
  - wskazywanie mocnych stron i obszarów wymagających dalszego rozwoju;
  - motywowanie ucznia do podejmowania wysiłku i dalszej nauki;
  - rozwijanie samodzielności i odpowiedzialności za własną naukę;
  - kształtowanie wiary dziecka we własne możliwości;
  - przekazywanie uczniowi i jego rodzicom informacji o postępach, trudnościach i sposobach dalszej pracy.
2. Ocenianie powinno wspierać proces uczenia się i rozwoju dziecka, a nie być źródłem nadmiernej presji.
3. Nauczyciel, oceniając ucznia, bierze pod uwagę nie tylko rezultat wykonania zadania, ale również **postęp, wysiłek, samodzielność oraz sposób dochodzenia do rozwiązania**, odpowiednio do rodzaju zadania.

### § 3. Zasady oceniania w edukacji wczesnoszkolnej

1. W klasach I–III podstawową formą oceniania klasyfikacyjnego jest **ocena opisowa**, odnosząca się do poziomu osiągnięć edukacyjnych oraz rozwoju ucznia.
2. Ocena opisowa powinna przedstawiać w sposób zrozumiały dla ucznia i jego rodziców:
  - osiągnięcia ucznia;
  - stopień opanowania wiadomości i umiejętności;
  - postępy dokonane w ocenianym okresie;
  - mocne strony ucznia;
  - obszary wymagające dalszej pracy;
  - wskazówki dotyczące dalszego rozwoju.
3. Ocenianie bieżące może być prowadzone z wykorzystaniem ocen wyrażonych stopniem, symboli, określeń poziomu opanowania umiejętności, informacji zwrotnej lub innych form przyjętych przez nauczyciela i zgodnych ze statutem szkoły.
4. Jeżeli w ocenianiu bieżącym stosowane są stopnie w skali 1–6, mają one charakter **informacji o aktualnym poziomie wykonania określonego zadania lub opanowania określonej umiejętności**.
5. Oceny bieżące nie są automatycznie przeliczane na ocenę śródroczną lub roczną.
6. **Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ani średnią ważoną ocen bieżących.**
7. Ocena klasyfikacyjna jest wynikiem całościowego rozpoznania poziomu osiągnięć i postępów ucznia w odniesieniu do wymagań edukacyjnych.

### § 4. Obszary podlegające obserwacji i ocenie

1. W edukacji wczesnoszkolnej nauczyciel rozpoznaje i ocenia w szczególności osiągnięcia ucznia w zakresie:
  - **edukacji polonistycznej**, w tym:
    - słuchania i rozumienia wypowiedzi;
    - wypowiadania się;
    - czytania;
    - pisanie;
    - znajomości i stosowania zasad językowych;
    - odbioru i tworzenia różnych tekstów;
  - **edukacji matematycznej**, w tym:
    - rozumowania matematycznego;
    - wykonywania działań;
    - rozwiązywania zadań;
    - posługiwania się pojęciami matematycznymi;
    - dostrzegania zależności i wykorzystywania matematyki w sytuacjach praktycznych;
  - **edukacji przyrodniczej**, w tym:
    - poznawania środowiska przyrodniczego;
    - obserwowania i opisywania zjawisk;

- rozumienia zależności zachodzących w przyrodzie;
  - kształtowania postaw związanych z ochroną środowiska;
  - **edukacji społecznej**, w tym:
    - funkcjonowania w grupie;
    - przestrzegania zasad współżycia społecznego;
    - rozumienia własnych praw i obowiązków;
    - budowania relacji z innymi;
  - **edukacji plastycznej i technicznej**, w tym:
    - podejmowania aktywności twórczej;
    - posługiwania się różnymi materiałami i technikami;
    - planowania i wykonywania działań;
  - **edukacji muzycznej**, w tym:
    - śpiewu;
    - słuchania muzyki;
    - podejmowania aktywności muzycznej;
    - rozwijania wrażliwości muzycznej;
  - **edukacji informatycznej**, w tym:
    - posługiwania się narzędziami cyfrowymi;
    - wykonywania prostych zadań z wykorzystaniem technologii;
    - przestrzegania zasad bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z technologii;
  - **wychowania fizycznego**, w tym:
    - sprawności i aktywności ruchowej;
    - uczestnictwa w zabawach i ćwiczeniach;
    - przestrzegania zasad bezpieczeństwa;
    - współpracy podczas aktywności ruchowej.
2. Nauczyciel uwzględnia również rozwój kompetencji przekrojowych, w szczególności:
    - samodzielność;
    - współpracę;
    - komunikowanie się;
    - rozwiązywanie problemów;
    - korzystanie z informacji;
    - podejmowanie decyzji;
    - planowanie własnej pracy;
    - wytrwałość w dążeniu do celu.
  3. Zakres i sposób obserwacji poszczególnych umiejętności może być różny na kolejnych poziomach edukacyjnych, odpowiednio do wieku i możliwości uczniów.

## § 5. Formy rozpoznawania osiągnięć i postępów ucznia

1. Nauczyciel rozpoznaje osiągnięcia ucznia poprzez bieżącą obserwację jego pracy oraz różnorodne formy aktywności.
2. W szczególności mogą być wykorzystywane:

- wypowiedzi ustne;
  - czytanie;
  - pisanie;
  - prace pisemne;
  - zadania matematyczne;
  - zadania problemowe;
  - ćwiczenia praktyczne;
  - doświadczenia i obserwacje;
  - prace plastyczne i techniczne;
  - aktywność muzyczna;
  - aktywność ruchowa;
  - projekty indywidualne i zespołowe;
  - zadania wykonywane samodzielnie i we współpracy z innymi;
  - obserwacja sposobu rozwiązywania problemów;
  - samoocena ucznia;
  - inne formy odpowiednie do wieku i możliwości dziecka.
3. Nauczyciel powinien stosować **różnorodne formy rozpoznawania osiągnięć**, aby pojedyncze niepowodzenie ucznia nie przesądzało o ocenie jego umiejętności.
  4. Przy ocenie osiągnięć ucznia nauczyciel bierze pod uwagę możliwość zaprezentowania danej umiejętności w różnych sytuacjach.

## § 6. Kryteria oceny opisowej

1. Ocena opisowa powinna odnosić się przede wszystkim do **osiągnięć i postępów ucznia**, a nie do porównywania go z innymi uczniami.
2. W ocenie opisowej nauczyciel może uwzględniać:
  - poziom opanowania wiadomości i umiejętności;
  - samodzielność;
  - dokładność i poprawność wykonywania zadań;
  - tempo pracy, z uwzględnieniem indywidualnych możliwości ucznia;
  - umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce;
  - umiejętność rozwiązywania problemów;
  - współpracę z innymi;
  - podejmowanie wysiłku;
  - systematyczność;
  - postępy w stosunku do wcześniejszych osiągnięć.
3. Informacja o trudnościach ucznia powinna być formułowana w sposób wskazujący **kierunek dalszej pracy**, a nie jedynie opisujący braki.
4. Ocena opisowa powinna być zrozumiała dla dziecka i jego rodziców oraz dostarczać informacji możliwej do wykorzystania w dalszej pracy.

## § 7. Poziomy opanowania wiadomości i umiejętności

1. W bieżącej obserwacji nauczyciel może posługiwać się następującymi poziomami opanowania wiadomości i umiejętności:

| Tabela poziomów osiągnięć ucznia        |                                                                                                                                                                |                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom osiągnięć                        | Opis poziomu                                                                                                                                                   | Wskazówki do dalszej pracy                                                                                                               |
| <b>Doskonały</b>                        | Uczeń samodzielnie i sprawnie wykonuje zadania, poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności oraz wykorzystuje je w nowych sytuacjach.                          | Rozwijanie zainteresowań, zadania problemowe, aktywności twórcze i samodzielne projekty.                                                 |
| <b>Bardzo dobry</b>                     | Uczeń dobrze opanował wymagane wiadomości i umiejętności, zwykle pracuje samodzielnie i prawidłowo wykonuje większość zadań.                                   | Utrwalanie umiejętności, stopniowe zwiększanie samodzielności i zachęcanie do stosowania wiedzy w praktyce.                              |
| <b>Dobry</b>                            | Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności, wykonuje typowe zadania, czasami potrzebując niewielkiego wsparcia nauczyciela.                           | Ćwiczenie dokładności, utrwalanie pojęć oraz wzmacnianie samodzielności w typowych sytuacjach edukacyjnych.                              |
| <b>Podstawowy</b>                       | Uczeń opanował najważniejsze wiadomości i umiejętności, ale wymaga pomocy przy wykonywaniu części zadań.                                                       | Systematyczne powtarzanie materiału, praca małymi krokami i częsta informacja zwrotna.                                                   |
| <b>Wymagający wsparcia</b>              | Uczeń opanował część podstawowych umiejętności, jednak potrzebuje stałego wsparcia, dodatkowych ćwiczeń i dostosowania tempa pracy.                            | Indywidualne wskazówki, krótsze zadania, dodatkowe ćwiczenia utrwalające i wzmacnianie motywacji.                                        |
| <b>Wymagający intensywnego wsparcia</b> | Uczeń nie opanował jeszcze podstawowych umiejętności w stopniu umożliwiającym samodzielne wykonywanie zadań i wymaga systematycznego, indywidualnego wsparcia. | Ograniczenie bodźców, stałe stanowisko pracy, wizualny plan dnia, stałe powtórki, materiały dostosowane, budowanie poczucia sprawczości. |

2. Poziomy, o których mowa w ust. 1, mają charakter **orientacyjny i nie stanowią mechanicznego przelicznika na ocenę klasyfikacyjną**.
3. Nauczyciel może stosować inne określenia lub symbole odpowiadające przyjętemu w szkole sposobowi dokumentowania oceniania.
4. Przy ustalaniu oceny nauczyciel uwzględnia przede wszystkim rzeczywisty poziom osiągnięć ucznia oraz jego postępy.

## § 8. Informacja zwrotna i dokumentowanie postępów

1. Informacja zwrotna jest istotnym elementem oceniania bieżącego.
2. Informacja zwrotna powinna, w miarę możliwości, wskazywać:
  - co uczeń już potrafi;
  - co wykonał prawidłowo;
  - co wymaga dalszej pracy;
  - w jaki sposób może rozwijać daną umiejętność.
3. Informacja zwrotna może mieć formę:
  - ustną;
  - pisemną;
  - symboliczno-graficzną;
  - elektroniczną;
  - innej formy dostosowanej do wieku ucznia.
4. Nauczyciel dokumentuje obserwacje i osiągnięcia ucznia w sposób przyjęty w szkole.
5. Dokumentacja powinna umożliwiać nauczycielowi formułowanie oceny śródrocznej i rocznej na podstawie rzeczywistych osiągnięć i postępów ucznia.

## § 9. Prace domowe

1. W klasach I–III nie zadaje się uczniom pisemnych i praktyczno-technicznych prac domowych, z wyjątkiem ćwiczeń usprawniających motorykę małą, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Jeżeli nauczyciel proponuje uczniowi dodatkową aktywność do wykonania w domu, która nie stanowi pracy domowej objętej zakazem, jej wykonanie powinno mieć charakter **dobrowolny i wspierający rozwój ucznia**.
3. Dobrowolna aktywność wykonywana w domu nie może być podstawą do obniżenia oceny ucznia.
4. Jeżeli uczeń podejmie dodatkową aktywność, nauczyciel może przekazać mu informację zwrotną dotyczącą jej wykonania.
5. Szczególną uwagę można zwrócić na aktywności rozwijające:
  - czytelnictwo;
  - zainteresowania ucznia;
  - samodzielność;
  - rozwijanie kompetencji matematycznych;
  - aktywność twórczą;
  - rozwój sprawności manualnej;
  - zainteresowanie światem i najbliższym otoczeniem.

## § 10. Dostosowanie wymagań i indywidualizacja pracy

1. Nauczyciel dostosowuje sposób pracy i oceniania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Dostosowanie może dotyczyć w szczególności:

- sposobu formułowania poleceń;
  - tempa pracy;
  - ilości i zakresu materiału;
  - formy wykonywania zadań;
  - czasu potrzebnego na wykonanie zadania;
  - sposobu prezentowania osiągnięć;
  - sposobu udzielania informacji zwrotnej;
  - organizacji miejsca i warunków pracy.
3. Nauczyciel bierze pod uwagę zalecenia wynikające z opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz ustalenia dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
  4. Dostosowanie wymagań nie oznacza rezygnacji z rozwijania możliwości ucznia.
  5. Celem indywidualizacji jest stworzenie uczniowi warunków umożliwiających osiąganie sukcesów na miarę jego możliwości.

## § 11. Ocena śródroczna i roczna

1. Ocena śródroczna i roczna w klasach I–III ma formę **oceny opisowej**, zgodnie z zasadami określonymi w statucie szkoły i przepisach prawa.
2. Ocena klasyfikacyjna przedstawia poziom osiągnięć ucznia w zakresie edukacji wczesnoszkolnej oraz jego rozwój w okresie objętym klasyfikacją.
3. Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę w szczególności:
  - stopień opanowania wiadomości i umiejętności;
  - realizację wymagań edukacyjnych;
  - postępy ucznia;
  - samodzielność;
  - umiejętność wykorzystywania wiedzy w praktyce;
  - rozwój kompetencji społecznych i poznawczych;
  - systematyczność pracy;
  - indywidualne możliwości ucznia;
  - zastosowane dostosowania;
  - informacje zgromadzone podczas bieżącej obserwacji.
4. **Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ani średnią ważoną ocen bieżących.**
5. Ocena klasyfikacyjna jest wynikiem **całościowej analizy osiągnięć, rozwoju i postępów ucznia**, a nie prostego podsumowania poszczególnych ocen.
6. Pojedyncze niepowodzenie, słabszy wynik lub trudność w wykonaniu określonego zadania nie powinny samodzielnie przesądzać o ocenie klasyfikacyjnej.
7. Przy ustalaniu oceny nauczyciel uwzględnia zarówno aktualny poziom osiągnięć ucznia, jak i jego rozwój w okresie objętym klasyfikacją.

## § 12. Indywidualizacja pracy nauczyciela

1. Nauczyciel ma możliwość doboru metod, form i narzędzi pracy oraz sposobów bieżącego oceniania odpowiednio do:
  - wieku uczniów;

- poziomu edukacyjnego;
  - specyfiki klasy;
  - realizowanego programu;
  - indywidualnych potrzeb uczniów.
2. Poszczególni nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej mogą stosować różne formy bieżącego dokumentowania postępów, jeżeli pozostają one zgodne z PSO, statutem szkoły i przepisami prawa.
  3. Różnice w sposobie organizacji pracy nauczycieli nie mogą prowadzić do nierównego traktowania uczniów.
  4. Nauczyciel ma prawo modyfikować stosowane metody i formy pracy, jeżeli służy to lepszemu rozpoznawaniu potrzeb i możliwości uczniów.

## **§ 13. Współpraca z rodzicami**

1. Rodzice otrzymują informacje o:
  - osiągnięciach dziecka;
  - postępach w nauce;
  - trudnościach;
  - potrzebach rozwojowych i edukacyjnych;
  - sposobach wspierania dziecka w dalszej nauce.
2. Informacja o osiągnięciach ucznia powinna mieć charakter rzeczowy, zrozumiały i wspierający.
3. W przypadku pojawienia się trudności nauczyciel, w miarę potrzeb, wskazuje rodzicom możliwe sposoby wspierania dziecka.
4. Współpraca nauczyciela z rodzicami powinna służyć wspólnemu wspieraniu rozwoju ucznia.
5. Rodzice nie powinni być zachęcani do wykonywania za dziecko zadań, których celem jest rozpoznanie jego rzeczywistych umiejętności.

## **§ 14. Postanowienia końcowe**

1. W sprawach nieuregulowanych w PSO stosuje się postanowienia statutu szkoły oraz obowiązujące przepisy prawa oświatowego.
2. PSO podlega analizie i może być modyfikowany w przypadku zmian przepisów prawa, podstawy programowej, programu nauczania lub organizacji pracy szkoły.
3. Zmiany PSO nie mogą być sprzeczne ze statutem szkoły ani z obowiązującymi przepisami prawa.